

Sense risc

Les notícies de salut laboral i medi ambient de la UGT de Catalunya

24

desembre 2010

La reforma laboral des del punt de vista de la prevenció de riscos laborals

Premis Atlas 2010

Nova classificació i etiquetatge de productes químics

www.ugt.cat

sumari

l'entrevista

pàg. 3-4

Eusebio Rial González,
Jefe del Observatorio Europeo de Riesgos.
Agencia Europea para la Seguridad y la Salud en el Trabajo

medi ambient

pàg. 5

Premis Atlas 2010

el tema

pàg. 6-7

La reforma laboral des del punt de vista
de la prevenció de riscos laborals

tu opines

pàg. 7

Lluís Torrents i Díaz,
secretari comarcal de la UGT Maresme

especialitza't

pàg. 8-10

Nova classificació i etiquetatge de productes químics
Campanya «La fisioteràpia a l'escola»
Nanotecnologies: present i futur

ha passat

pàg. 11

Tots junts per la prevenció,
tots junts per la teva salut i seguretat

mobilitat

pàg. 12

Conducció en condicions adverses

explica'ns

pàg. 13

Manolo Gonzalez Palomares,
enfermero del Hospital de Bellvitge

ha estat notícia

pàg. 14

preguntes amb resposta

pàg. 15

t'interessa

pàg. 16

crédits

Sense risc
Rambla del Raval, 29-35
08001 Barcelona
otprl@catalunya.ugt.org
93 304 68 32

Direcció

Dionís Oña

Coordinació

Mamen Márquez

Equip de redacció

Carmen Aparicio, Maite Escribano, Marta González, Marta
Juan, María Marín, Mamen Márquez, Lucía Mateo, José
Luis Olalde, Eduard Salvador, Jaume Suriol.

Traducció i correcció lingüística

Anna Lliuró

Maquetació/Distribució

Gabinet de Comunicació de la UGT de Catalunya

Fotos

UGT de Catalunya; www.sxc.hu; Thinkstock

Impremta

Artyplan

Dipòsit legal

B-22.569-2007

paper reciclat

editorial

Aquest darrer número de l'any hem volgut centrar-nos en aquells aspectes que tindran una repercussió, en un futur no molt llunyà, en la salut dels treballadors i les treballadores. La UGT sempre hem situat que la precarització de les relacions laborals (contractes escombraries, inadequació organitzativa dels processos productius) és causa directa de la sinistralitat laboral. I, ara, la reforma laboral que ha aprovat el Govern de l'Estat, amb el vist i plau del Congrés dels Diputats, introdueix diferents elements que consagraràn aquesta precarització i, a més, el Govern vol encara donar més eines als empresaris i castigar els treballadors a tenir unes condicions més precàries de cara al futur. L'autorització de les ETT en el conjunt de les activitats econòmiques, independentment de si es tracten d'activitats de risc (fins ara hi tenien prohibida l'actuació), sembla confirmar aquesta afirmació; com també ho fa que els treballadors puguin treballar sense cap descans de dia i mig -fins ara sí que el tenien- durant 14 dies ininterrompudament, o que la baixa per malaltia comuna no quedi exempta del còmput d'absentisme i pugui ser comptabilitzada aquesta absència i utilitzada per efectuar acomiadaments. Són exemples clars de què vol dir aquesta reforma laboral. També s'hi ha d'incloure la possibilitat de modificar la jornada laboral.

Com a novetat –en aquest cas, positiva–, hem volgut parlar de la nova classificació i etiquetatge dels productes químics que ha entrat en vigor a primers de desembre, mitjançant el reglament de la CE, que ha servit per identificar millor els perills a què s'exposa el treballador quan manipula aquests productes. La identificació és més clara i també ho és la classificació en perills físics, per a la salut i pel medi ambient. Cal, doncs, un procés d'adaptació i formació en aquesta nova classificació. Des de l'Oficina Tècnica de Prevenció ja estem treballant, de forma conjunta amb les federacions, per donar la màxima difusió a aquesta nova normativa.

Un altre dels temes que voldria destacar és el paper de les nanotecnologies, que són unes grans desconegudes respecte dels riscos a què poden exposar als treballadors i treballadores. El Comitè Consultiu de Luxemburg hi està treballant intensament amb un grup d'experts que, tot i que amb molta prudència, estan elaborant documents que han de servir per a la reflexió i presa de posició.

I, per últim, voldria destacar dues campanyes, una que ja ha passat i una altra que s'està duent a terme. La primera és la campanya d'informació itinerant a tot l'Estat, que s'ha servit d'un autocar que hem tingut durant una setmana a Catalunya, amb l'objectiu de difondre com n'és d'important la prevenció. L'altra campanya l'ha engegat el Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya, els companys de la Federació d'Ensenyament hi estan col·laborant perquè té com a àmbit de prevenció l'escola, la importància i la rellevància dels problemes musculoesquelètics. Aquesta campanya pretén educar en hàbits saludables els nens i les nenes a l'escola. Amb l'aprenentatge en l'etapa escolar i formativa estem sembrant la llavor de la prevenció que ha de donar els seus fruits a mitjà termini per pal·liar una de les patologies que ha tingut un increment molt important darrerament.

I no voldria acabar aquesta editorial sense parlar de la sèrie de petits relats que l'Oficina de Salut Laboral ens havíem proposat com a eina de divulgació i sensibilització del conjunt de la societat vers els accidents laborals, i que ha arribat al seu últim número.

Dionís Oña i Martín

Adjunt a la Secretaria de Política Sindical

Eusebio Rial González

Jefe del Observatorio Europeo de Riesgos. Agencia Europea para la Seguridad y la Salud en el Trabajo

Eusebio Rial González es licenciado en Psicología y doctorado en Psicología Aplicada por la Universidad de Nottingham (Reino Unido).

Profesor titular en la Universidad de Nottingham hasta Diciembre 2002, toma parte en proyectos de investigación y consultoría en diversas empresas del sector público y privado en Europa y Estados Unidos. Se incorpora a la Agencia Europea para la Seguridad y la Salud en el Trabajo en 2003 como Jefe de Proyectos, y desde 2005 como Jefe del Observatorio Europeo de Riesgos.

Ha colaborado como revisor en diversas revistas científicas. Es miembro de varios Comités Consultivos de proyectos de investigación tanto europeos como internacionales, miembro de ICOH y miembro del Comité Consultivo de las Conferencias de Estrés, Trabajo y Salud 2006-2011 (NIOSH/APA).

1. ¿Cuáles son los objetivos del Observatorio Europeo de Riesgos, y que funciones realiza?

Las funciones del Observatorio se definieron en la anterior Estrategia Comunitaria 2002-2006 y han sido corroboradas por la actual Estrategia 2007-2012. Se nos pedía en concreto la creación de un Observatorio de Riesgos para anticiparnos a los cambios y más concretamente a los riesgos nuevos, como por ejemplo las nanotecnologías; pero también a los emergentes como los riesgos psicosociales, estrés, acoso, violencia, etc. que a pesar de llevar ya mucho tiempo entre nosotros han crecido en cuanto a su preocupación, la gravedad o el número de trabajadores afectados. Y todo esto siempre con un objetivo que va más allá de la simple investigación, tratando de identificar los riesgos, de anticiparnos a los futuros daños y de promocionar las medidas preventivas aplicables en estos casos.

2. ¿En qué proyectos está trabajando el Observatorio en la actualidad?

El proyecto que más estamos promocionando en estos momentos es la Encuesta ESENER sobre riesgos nuevos y emergentes que se ha realizado en los 27 estados miembros de la UE, y también en otros cuatro países: Croacia, Turquía, Noruega y Suiza. Con esta encuesta pretendemos averiguar cómo se gestiona en realidad en el puesto de trabajo la salud laboral en general, y especialmente los factores psicosociales. Necesitamos tener mejores datos y conocer la realidad antes de ponernos a diseñar las políticas preventivas. Hay a veces una especie de caja negra entre las políticas que se diseñan y los resultados que se obtienen, por lo que es muy necesario disponer de indicadores que nos permitan conocer la realidad, saber si la salud mejora o empeora o si los accidentes aumentan o disminuyen. No sabemos siquiera qué parte de los problemas generales de salud de la población son atribuibles al trabajo, existe un gran desconocimiento y las cifras oficiales infravaloran la magnitud del daño real. En esta línea, en otro de nuestros proyectos estamos reuniendo las distintas metodologías que existen a nivel internacional para realizar estas

estimaciones, y esperamos publicarlas el año próximo.

También tenemos un proyecto de dos años para ver las cuestiones de género dentro de la salud laboral, y concretamente el caso de las mujeres trabajadoras. Hay aspectos que están infraestudiados e infravalorados porque precisamente el trabajo femenino se ha valorado menos. Tradicionalmente se ha prestado más atención a los accidentes laborales que a las enfermedades profesionales, y esto ha supuesto introducir un importante sesgo de género, ya que los accidentes suelen ocurrir en los sectores más masculinizados.

3. ¿Serán las enfermedades psicosociales las más frecuentes en el futuro?, ¿Trabajamos con mucho estrés?

Es probable que sí, todavía tenemos los retos antiguos de los riesgos más tradicionales. Por supuesto no se ha terminado con el ruido, ni con los accidentes, ni con los cánceres... todos estos problemas seguirán, pero sí es cierto que en el futuro la terciarización del mercado de trabajo y el auge del sector servicios dará lugar a una mayor presencia de los riesgos psicosociales, principalmente porque estos riesgos son peores para quienes tienen que tratar con la gente. Es el trato con la gente, con los alumnos, con las personas, con los clientes, etc. los que agravan o causan los riesgos psicosociales. Cuanto más se terciarizan las economías europeas, cuanto más crece el sector servicios, más probable es que surjan estos problemas o que se agraven.

Sí, trabajamos con bastante estrés y tenemos problemas en encontrar soluciones prácticas para atajar estos problemas. Estas carencias se dan sobretudo en empresas pequeñas, ya que las grandes empiezan a tener más conciencia y sensibilización en este tema. El desafío actual es como mejorar los aspectos psicosociales en las PYMES.

4. ¿Cuáles son las profesiones más proclives a sufrir estrés laboral?

Es importante aquí derribar algunos viejos mitos que identificaban el estrés como un riesgo exclusivo de los ejecutivos, como si las situaciones de mayor poder jerárquico causarían más estrés. En realidad sabemos que normalmente sucede lo contrario, cuanto más control se tiene en el trabajo el estrés es menor. Es importante, por lo tanto derribar ese mito y aclarar que el estrés puede afectar a todo el mundo, a todos los trabajadores, en todos los sectores y en todos los niveles. Existe estrés en la construcción, en el sector de limpieza, en la hostelería o entre los conductores de autobuses urbanos. En algunas profesiones sí se suele dar con mayor frecuencia, por ejemplo en el sector salud, educación, hostelería y especialmente en todas esas profesiones en las que hay trato con personas, pacientes, pasajeros, clientes... porque las personas somos el infierno para los demás, como decía Sartre. Trabajar de cara al público puede ser muy reconfortante cuando el público es respetuoso, y hay mucha gente que prefiere estar de cara al público, pero también es verdad que las personas somos bastante difíciles, como padres, como pasajeros, como clientes... somos difíciles de gestionar y en esos sectores es donde existe más riesgo.

5. ¿Cómo influye la crisis económica en la salud de los trabajadores? ¿Crees que la propia crisis es también una fuente de estrés?

Sí, y en esto debemos tener cuidado cuando veamos en los próximos años las cifras oficiales porque podemos pensar que la crisis es buena, entre comillas, porque bajan las cifras de accidentalidad, tal y como sucede en la construcción, por ejemplo. Pero es probable que cuando la economía se recupere, porque todas las crisis se terminan algún día, se volverá a contratar a trabajadores jóvenes que tienen menos experiencia y por ello tienen una mayor accidentalidad. Deberíamos tener mucho cuidado para que no se reproduzca el patrón de que bajan los accidentes porque estamos en crisis, y no vuelvan a remontar cuando entremos en la recuperación.

Por otro lado debemos distinguir entre los accidentes y los problemas de salud, y sabemos que el «downsizing» o la reducción de plantillas es una tragedia para aquellos que deben salir de la empresa y van al paro, pero también afecta a los que se quedan en la empresa. Hay muchos estudios, por ejemplo del Instituto Finandés, que demuestran los efectos perjudiciales de estas prácticas para la salud mental y física de los trabajadores que se quedan al aumentarles su carga de trabajo. Si se va la mitad de la plantilla, por ejemplo, a menudo no se reduce a la mitad la carga de trabajo total de la empresa. El aumento de carga de trabajo, la pérdida de los compañeros que se han ido, la incertidumbre y el temor ante el futuro son también efectos de la crisis que afectan a los que se quedan en la empresa y que tienen que lidiar con una situación mucho más difícil todavía.

6. ¿Las empresas se toman en serio la evaluación de riesgos psicosociales?, ¿En España se evalúan más o menos esos riesgos que en Europa?

Según los resultados de la Encuesta ESENER hay diferencias considerables según el tamaño de la empresa, el sector y también los países. En general podemos decir que queda mucho trabajo por hacer en este sentido y que, a pesar de que en la mayoría de los países existe un aceptable nivel de interés por estos temas, se dan situaciones curiosas. En España existe un alto grado de sensibilización, superior a la media europea, por los temas de estrés, acoso o violencia; pero al mismo tiempo que existe esta elevada concienciación se registran unos bajos niveles de actuación y de procedimientos para abordar estos riesgos. Cuando le preguntamos a las empresas qué medidas han aplicado en los últimos tres años para abordar estos riesgos, vemos que la media española es más baja en todos los casos, y muy especialmente en aquellos factores que implican modificar la organización del trabajo, rediseño del puesto, cambios en la organización de los horarios, vemos que estas medidas se utilizan menos que en la media de los países europeos.

7. ¿Crees necesaria una mayor regulación legislativa para potenciar las intervenciones psicosociales en las empresas?

Los datos a nivel europeo de los que por primera vez disponemos nos indican que la primera razón para hacer una buena gestión en prevención de riesgos laborales es el deseo de cumplir con las obligaciones legales. La legislación podrá gustar más o gustar

menos, los distintos agentes sociales querrán más o querrán menos, pero lo que está claro es que el cumplimiento de las obligaciones legales es el principal factor motivador en todas las empresas, independientemente de su tamaño. El palo sí que funciona y es la primera respuesta que dan todas las empresas. Pero lo cierto es que el obstáculo para hacer mejor gestión en prevención en general, y en riesgos psicosociales en concreto, suele ser la falta de concienciación. Cuando preguntamos en la encuesta ¿porqué no se hace la evaluación de riesgos?, la respuesta más frecuente es «porqué no la necesitamos» o «porqué no tenemos ningún riesgo», siendo las empresas más pequeñas las que con más frecuencia esgrimen estas respuestas. Esta falta de concienciación y de sensibilización es un obstáculo para la acción, ya que si uno no tiene la conciencia de tener un problema difícilmente va a hacer nada para solucionarlo. En este sentido es importante tener un marco normativo fuerte como tiene Europa, pero lo que falla es la aplicación en la realidad de ese marco normativo y la falta de sensibilización de las PYMES y microempresas, y ahí es donde tenemos que concentrar esfuerzos.

8. En estos momentos en que está tan de moda cuestionar el papel de los delegados sindicales ¿crees que la participación sea un elemento tan importante para tener una gestión preventiva eficaz?, ¿los estudios realizados por el Observatorio han podido constatar esa relación entre participación de los trabajadores y mejora de las condiciones de trabajo y salud?

Más allá de generalizaciones que no conducen a nada, ya que en cualquier colectivo puede haber un porcentaje de individuos que sean criticables. Lo mismo entre los representantes de los trabajadores, que los habrá mejores y peores, que entre directivos y gerentes de empresa, funcionarios europeos o policías. Lo que está claro es que la participación de los trabajadores, y no sólo la consulta, es una obligación legal que proviene de la normativa europea y que se ha traspuesto a los distintos Estados miembros. Pero no sólo es una obligación legal, sino que es un principio ineludible para una gestión eficaz. Los datos de ESENER nos dicen, sin ninguna duda, en todas las medidas que se pueden tomar son mejores donde hay representación de los trabajadores. Esto suele pasar en el sector público más que en el privado, en las empresas grandes más que en las pequeñas, en las que hay más afiliación sindical y estructuras más estables de representación de los trabajadores, pero incluso donde no existe una participación formalizada, la representación informal o directa es también importante, aunque su falta de sistematización dificulte mucho las cosas. Lo que está claro es que la función de los representantes sindicales es fundamental y es uno de los factores esenciales para que haya una buena gestión de los riesgos. Una buena organización del trabajo no es la potestad exclusiva del gestor, es algo que debe ser consensuado con la representación de los trabajadores. Y en la gran empresa, por supuesto, a través de la representación formal.

Eduard Salvador

Premis Atlas 2010

Els Premis Atlas van ser constituïts l'any 1998, fruit d'un protocol de col·laboració entre la UGT de Catalunya i el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu de reconèixer aquelles iniciatives exemplars desenvolupades en l'àmbit sociolaboral, respectuoses amb l'entorn.

Els Premis Atlas són la mostra més significativa del que representa el medi ambient pel nostre sindicat i de la importància que li donem com a element fonamental per configurar una millor qualitat de vida. Englobats en el Projecte Atlas, aquests premis recullen molts dels aspectes que persegueix l'esmentat projecte, com ara la necessitat de transformar l'aparell productiu català a favor del medi ambient i de l'ocupació, identificar el medi ambient com un factor positiu tant per la seva capacitat de generar ocupació com per la d'obrir nous camins productius, comercials o de serveis, així com la voluntat de la UGT de Catalunya per ser capdavantera en aquesta tasca transformadora.

Enguany, la UGT de Catalunya ha celebrat el lliurament dels Premis Atlas 2010 el dia 28 d'octubre a l'Espai Baronda, a Esplugues de Llobregat.

Els premiats d'enguany han estat:

Premi Atlas 2010 en la categoria de la millor iniciativa empresarial a l'empresa KH LLOREDA

Millor iniciativa empresarial per la seva trajectòria empresarial, que gràcies al seu esforç i treball durant els darrers anys ha desenvolupat i implantat polítiques de sostenibilitat a la seva empresa que els ha permès reduir l'impacte ambiental dels seus productes.

Cal destacar que són pioners en l'elaboració de l'Anàlisi del Cicle de Vida dels seus productes, que els ha convertit en la primera empresa espanyola a obtenir l'etiqueta ecològica de la UE per a productes de neteja, a les games KH-7 i ZAS amb una gran presència en el mercat de gran consum, així com per la seva tasca de promoció dels productes amb l'etiqueta ecològica europea en diversos mitjans de comunicació.

KH Lloreda impulsa, alhora, l'esperit d'equip i col·laboració entre tots els empleats, fomenta la iniciativa individual i col·lectiva per a la consecució dels objectius de l'empresa.

Premi Atlas 2010 en la categoria de la millor iniciativa de participació social i ciutadana i d'educació ambiental a CENTRE PER A LA SOSTENIBILITAT TERRITORIAL (CST)

El Centre per a la Sostenibilitat Territorial, creat al 2006, sorgeix en el context d'una reflexió i preocupació al voltant dels límits, vulnerabilitats i transformacions del territori i d'un intens debat sobre la forma de gestionar-lo.

Promou una «nova cultura del territori» (NCT), és a dir, una nova forma d'entendre i entendre's amb el territori a través de dinamitzar i consolidar una xarxa de complicitats que li permet actuar com un agent col·lectiu d'observació, difusió i socialització d'uns nous valors i comportaments d'acord amb aquesta nova cultura. Aplega entitats ambientals i moviments de defensa del territori, professors i investigadors universitaris, agents econòmics i professionals, i ciutadans en general.

El CST es presenta com una eina útil als moviments socials que ja treballen a favor d'una nova cultura del territori; als experts i professionals que volen aportar propostes; als docents i escolars del país, amb nous projectes pedagògics; per a grups cívics, culturals i veïnals que volen veure reforçat el seu paper social; per a petites i mitjanes empreses, cooperatives o noves formes d'economia social que puguin tenir en el CST un punt de suport; i, en general, a tota la ciutadania activa, creativa i crítica que vulgui avançar vers una societat més justa i sostenible.

El CST ha definit els seus eixos d'actuació amb el lema «observar, educar i actuar per una nova cultura del territori». A nivell pràctic, s'organitza en cercles per a la sostenibilitat territorial. És a dir, a cada

D'esquerra a dreta: Vicenç Sureda-president del jurat, Dionís Oña-adjunt a la Secretaria de Política Sindical, Josep M. Lloreda- KH, Raül Valls - ST, Pilar Díaz-alcadessa d'Esplugues de Llobregat, Josep M. Álvarez-secretari general de la UGT de Catalunya, Francesc Baltasar- conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i Jaume Terrades- catedràtic.

territori concret (actualment les comarques de la Garrotxa, el Ripollès, el Pla de l'Estany i la Selva), un grup de treball multidisciplinari que analitza la situació (observa), crea programes educatius i de sensibilització (educa) i posa en marxa els projectes (actua). Aquest funcionament compta amb una estructura central de suport per a la gestió i la comunicació.

Premi Atlas 2010 en la categoria de reconeixement a la trajectòria exemplar al DR. JAUME TERRADAS

Doctor en Ciències Biològiques per la Universitat de Barcelona i catedràtic emèrit d'Ecologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Va organitzar el primer equip d'investigació sobre ecosistemes terrestres a Catalunya, i ha estat un dels introductors més importants de l'educació ambiental a l'Estat espanyol en la promoció dels estudis de ciències ambientals a la Universitat Autònoma de Barcelona, primera universitat estatal a oferir-los. I, alhora, ha deixat com a docent una extensa escola d'importants ecòlegs.

Promotor i primer director del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) durant 10 anys; membre de l'Institut d'Estudis Catalans i del Patronat de la Fundació Territori i Paisatge. Va ser el primer president de l'Associació Espanyola d'Ecologia Terrestre i vicepresident i soci honorari de la Institució Catalana d'Història Natural i membre electe de l'Institut d'Estudis Catalans, entre d'altres. Pertany també a nombroses societats científiques nacionals i internacionals, i també a entitats relacionades amb la seva professió. Ha format part de comissions nacionals i internacionals per avaluar la investigació, promoure activitats acadèmiques i gestionar espais protegits, entre d'altres.

La seva activitat de recerca s'ha centrat en l'ecologia terrestre, a títol personal i com a primer director i promotor de la trajectòria del CREAF. Ha treballat principalment en ecologia forestal, en l'estudi dels ecosistemes mediterranis, en els cicles dels elements químics en l'aire i en l'aigua, en els efectes dels incendis i en els processos de recuperació i en ecologia de les ciutats. Els resultats han estat exposats en més de 250 articles. També cal destacar la seva activitat com autor o editor de més de 25 llibres i la seva activitat com a pensador i divulgador dels problemes d'ecologia terrestre i educació ambiental.

Persona de cultura àmplia i diversificada i de gran capacitat per a l'expressió escrita, el fa un excel·lent comunicador i divulgador científic. Ha publicat nombrosos articles científics especialitzats i de divulgació, i en el camp de la creació literària ha publicat un llibre de poesia (premi Martí Pol) i dues noveletes per públic infantil-juvenil.

Cal destacar que la seva activitat de recerca científica i tècnica ha estat reconeguda amb la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya, el premi de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya el 1998 i el de l'Institut d'Estudis Catalans-Caixa de Sabadell, així com el premi de la Crítica Serra d'Or a Biografia del Món.

En finalitzar l'acte, es va convidar tots els assistents a un refrigeri, cortesia de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat.

Maite Escribano / Marta González

La reforma laboral des del punt de vista de la prevenció de riscos laborals

La situació de crisi actual i la pèrdua conseqüent de llocs de treball han fet incrementar el risc per a la salut i la seguretat dels treballadors quant a riscos psicosocials (estrès causat per la possibilitat de perdre la feina, assetjament laboral) i de seguretat per manca d'inversió en protecció i millores dels llocs de treball.

A tot això hi hem de sumar ara la reforma laboral, aprovada per la Llei 35/2010, que agreuja la precarietat del mercat de treball i incideix de manera clara en la salut i la seguretat dels treballadors.

La sinistralitat es relaciona estretament amb la precarietat quan parlem de les condicions de treball, la formació i la informació sobre els riscos que pot comportar l'activitat laboral o l'experiència a l'hora d'executar la feina, i tot això està molt relacionat amb la temporalitat del contracte.

Així doncs, la reforma laboral que busca facilitar l'acomiadament a l'empresari comporta un increment del risc per a la seguretat i la salut dels treballadors.

La reforma laboral també inclou **canvis relacionats amb les modificacions substancials de les condicions de treball** i estableix la possibilitat d'**alterar la distribució del temps de treball per raons econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció**. Això pot suposar un canvi de ritmes biològics, que redueixen significativament la salut del treballador, així com un risc més alt de patir accidents laborals perquè es treballen més hores, malalties associades al canvi de rutines biològiques (canvi d'hores d'anar a dormir, menjar, hores de descans), i un factor de risc psicosocial associat a una incertesa en els horaris i l'estrès patit per complir la jornada laboral. Caldrà estar a l'aguait, perquè aquesta nova situació, en ser de caràcter temporal, pot propiciar que l'empresari eludeixi l'obligació que té d'avaluar les condicions de treball segons la Llei de prevenció de riscos laborals.

També suposen un factor de risc psicosocial que cal tenir presents la **suspensió del contracte de treball o la reducció de la jornada de treball per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció**, que provoquen una situació de patiment al treballador per la falta d'informació sobre si millorarà la situació o si al contrari serà un primer pas cap a perdre la feina.

D'altra banda, **s'ha eliminat la prohibició que tenien les empreses de treball temporal (ETT) de treballar en activitats d'especial perillositat**, només es prohibeix en el cas dels treballs amb exposició a radiacions ionitzants (com poden ser treballs amb rajos x o la manipulació de substàncies radioactives), a substàncies que tenen provada la seva capacitat cancerígena, mutagènica o tòxica per a la reproducció, classificades com de primera i segona categoria (com el clorur de vinil cancerígen de primera categoria, el benzè, que està classificat com a cancerígen de primera categoria i mutagen de segona, o el cadmi estabilitzat, cancerígen de segona categoria i que pot perjudicar la fertilitat i pot comportar riscos per al fetus), i a agents biològics (grups 3 i 4) que causen malalties greus als homes i suposen un perill real pels treballadors, amb

molta probabilitat de propagar-se, i en el cas del grup 4 no hi ha una prevenció i tractament eficaços.

La reforma laboral deixa reduïdes les limitacions a la contractació de treballadors d'ETT en sectors com la construcció, la mineria, els treballs en plataformes marítimes, la fabricació, la manipulació i la utilització d'explosius i treballs elèctrics en alta tensió, a tasques determinades sempre que es justifiqui per raons de seguretat i salut i mitjançant la negociació col·lectiva, i dóna com a termini per establir aquests llocs de treball d'especial perillositat fins al 31 de març del 2011.

Aquest canvi en la prohibició de contractar treballadors d'empreses de treball temporal per cobrir llocs de treball d'especial perillositat suposa un agreujant del risc, tant per als treballadors d'ETT com per als treballadors de l'empresa on facin les seves tasques.

Cal tenir present que el termini per acordar els treballs que no podran anar a càrrec de treballadors d'ETT és molt reduït, i pot

comportat problemes a l'hora d'establir els llocs de treball afectats, i en cas de no quedar establert al conveni col·lectiu o acord interprofessional s'entén que es pot contractar un treballador d'ETT. La formació i la informació deficientes dels riscos que pot comportar la seva feina, i la manca d'experiència, fan més vulnerables els treballadors d'ETT, i la reducció de la protecció que comporta la reforma laboral per aquests treballadors fa que estiguin menys protegits davant dels riscos laborals.

Un altre punt que cal comentar fa referència a l'establiment d'un **sistema de reducció de les cotitzacions per contingències comunes** que es podrà fer a càrrec dels excedents que generin les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social amb la seva gestió de les contingències professionals i de la incapacitat temporal per malaltia comuna.

Encara queda pendent de desenvolupar reglamentàriament aquest sistema de reducció de les cotitzacions per contingències comunes, però segons la reforma laboral es podrà tirar endavant si es compleix un d'aquests requisits:

- Sempre que els costos de la incapacitat temporal es redueixin per sota d'uns límits, pendents d'establir.
- Si, modificant les condicions de treball, flexibilitzant el canvi de lloc de treball dels afectats per malaltia comuna, es redueixen els costos d'incapacitat temporal, com a conseqüència de l'aplicació de plans pactats en l'àmbit de l'empresa amb els representants dels treballadors. A més d'assolir una millora del control de l'absentisme injustificat. Això comporta una reducció de la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors.

Amb aquesta situació de crisi ja són moltes les persones que s'ho pensen bé abans d'agafar la baixa per incapacitat temporal, per por de perdre el seu lloc de treball, amb el risc que comporta d'agreujament del problema de salut i alhora introdueix un factor de risc psicosocial, perquè comporta treballar sota pressió, rebaixa el dret de protecció del treballador, i no s'avalua el risc que pot suposar per a la seva salut i seguretat treballar en aquestes circumstàncies sota la pressió psicològica que això significa.

Ara, aquesta situació s'agreuja amb la reforma laboral, que aporta un altre factor de risc psicosocial que afectarà els treballadors, en **facilitar l'acomiadament en cas de faltes d'assistència justificades**, però intermitents, que arribin al 20% de les jornades hàbils en dos mesos consecutius o al 25% en quatre mesos discontinus en un període de dotze mesos, i es redueix el requisit de superar l'índex d'absentisme del total de la plantilla del 5% al 2,5%.

A més a més, aquest control de l'absentisme justificat, per assolir una reducció de les cotitzacions de la part empresarial, ataca els drets dels treballadors i pot suposar un increment del risc de lesions i accidents, ja que els treballadors es veuran forçats a no agafar la baixa i hi pot haver pressions per evitar incrementar els costos referents a la incapacitat laboral de l'empresa.

Lucía Mateo

Lluís Torrents i Diaz secretari comarcal de la UGT Maresme

Penses que la recent reforma laboral pot afectar la seguretat i la salut dels treballadors?

Quan parlem de la reforma laboral, estem parlant de temporalitat, ja que no cal tenir cap màster ni postgrau per deduir que **si es facilita l'acomiadament i es converteix el treball fix en precari, s'està parlant d'augment de la temporalitat**. La reforma, també per efecte de l'acomiadament lliure i «pràcticament gratuït», comportarà la **cessió de drets i condicions de treball per por a perdre el lloc de feina**, és a dir, es treballarà en pitjors condicions i sense respectar les condicions mínimes de salut laboral. La reforma també comportarà un canvi substancial en relació a l'absentisme, ja que permet que un treballador que agafi una baixa per malaltia comuna (ILT) de més de vuit dies i menys de vint, en un període de dos mesos, pugui ser acomiadat amb 20 dies per any i un màxim de 12 mensualitats. És a dir, **forçarem els treballadors a no agafar la baixa i anar a treballar amb bufanda i febre** o a pregar al metge que la baixa sigui per més de 20 dies per tal de no ser acomiadats. Per últim, veiem que la reforma també facilita la precarització del treball amb la irrupció de les ETT en àmbits fins avui prohibits per la seva especial perillositat. És a dir, **facilem –amb la reforma laboral– que quatre butxaques puguin fer negoci a costa de la salut dels treballadors i treballadores**. Evidentment, amb això que t'he explicat, vull contestar-te amb un rotund **SÍ, la reforma laboral afectarà la salut dels treballadors i treballadores**.

Què opines sobre les modificacions quant a les mútues d'accident de treball i malalties professionals de la Seguretat Social?

Si no n'hi havia prou d'expressar el treballador quan està sa, ara entrarem, amb la reforma, al camí directe cap el segle XV. **Un treballador no té dret a posar-se malalt**. Per sobre de la salut i les condicions de treball, se situa la necessitat del benefici econòmic. Si la corretja d'una màquina es trenca, ho arreglem amb una mitja, ergo... si un treballador no es troba bé, ho arreglem amb una mútua (al servei de l'empresa) i a treballar que això és «comèdia». **Aquest és el principal efecte de situar les persones al servei de l'economia** (i podríem dir al servei del benefici d'uns quants) i no al revés. Premiar els metges que facin poques baixes, reduir les cotitzacions per contingències comunes, en definitiva, la reforma laboral, és la millor manera d'augmentar la sinistralitat i convertir el nostre mercat laboral en els terrenys del senyor feudal (llegiu-hi mal empresari) i amb dret de cuixa.

Carmen Aparicio / Lucía Mateo

Nova classificació i etiquetatge de productes químics

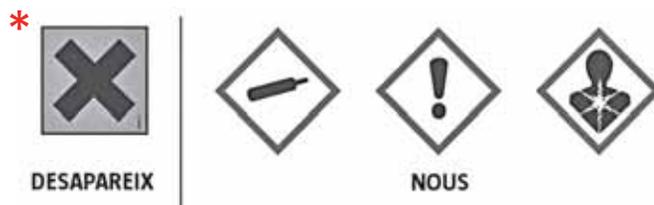
A partir de l'1 de desembre de 2010, les substàncies químiques hauran de complir la nova classificació i etiquetatge de productes químics

El reglament CE núm. 1271/2008, conegut com a CLP (per les sigles en anglès de classificació, etiquetatge i embalatge), és obligatori des de l'1 de desembre del 2010 per a substàncies químiques, en el cas de mesclades de substàncies no serà obligatori fins a l'1 de juny de 2015.

Aquest reglament d'obligat compliment a la Unió Europea pretén aproximar legislacions i garantir un alt nivell de protecció de la salut i del medi ambient, i està basat en el Sistema Globalment Harmonitzat desenvolupat durant més d'una dècada de feina per les Nacions Unides.

L'etiquetatge i les fitxes de dades de seguretat de les substàncies químiques s'han d'adaptar a la nova reglamentació i això suposa uns canvis en la classificació, la informació i la senyalització de les substàncies. No obstant això, es dona un termini d'adaptació fins a l'1 de desembre de 2012 a les substàncies que s'hagin classificat, etiquetat i comercialitzat abans de l'1 de desembre de 2010.

La nova classificació s'estableix segons els perills que poden comportar les substàncies i es divideixen en tres grups: perills

físics, perills per a la salut i perills per al medi ambient. Aquests perills es classifiquen en classes, i les classes en categories.

Els nous pictogrames informen dels perills de les substàncies d'acord amb la seva classificació. A més dels canvis a la forma i els colors (en forma de rombe, de marc vermell, símbol negre i fons blanc), hi ha tres nous pictogrames de perill i desapareix un dels antics símbols anomenat la creu de Sant Andreu.^(*)

També es modifica la informació sobre la substància. Les frases **R i S** passen a ser les frases d'**identificació de perill (H)** i els **consells de prudència (P)**:

Les frases d'**identificació de perill (H)**, assignades a una classe i categoria determinades, permeten identificar i complementar informació de determinats riscos mitjançant la descripció del tipus de perill.

Els **consells de prudència (P)** són recomanacions per a l'adopció de mesures que redueixen o prevenen els efectes adversos causats per l'exposició a un producte perillós. Segons el producte, els consells de prudència se subdivideixen en prevenció, resposta, emmagatzematge i eliminació.

Lucía Mateo

Etiquetatge segons el Reial decret 363/1995 per a substàncies i el Reial decret 225/2003 per a mesclades (en vigor fins a 1 de desembre de 2010 per a substàncies, 11 de juny de 2015 per a mesclades).

F

FÀCILMENT INFLAMABLE

XI

IRRITANT

Identificació del producte (nom químic de la substància o nom comercial del preparat).

Composició (pels preparats, relació de substàncies perilloses presents, segons concentració i toxicitat).

Responsable de comercialització (nom, direcció i telèfon).

Descripció del risc: frases R: H1-36-66-67 Fàcilment inflamable. Irrita els ulls. L'exposició prolongada pot provocar sequedat o formació d'esquerdes a la pell. La inhalació de vapors pot provocar somnolència i vertigen.

Mesures preventives: frases S: 9-16-26 Conservar el recipient en un lloc ben ventilat. Conservar allunyat de flames o fonts d'espurnes – No fumar. En cas de contacte amb els ulls, rentar-los immediatament i abundantment amb aigua i acudir a un metge.

Identificació de perills (pictogrames) Descripció del risc (frases R) Mesures preventives (frases S)

Etiquetatge segons Reglament CE núm. 1271/2008 (Opcional des del 20 de gener del 2009. Serà obligatori a partir de l'1 de desembre de 2010 per a substàncies, i de l'1 de juny de 2015 per a mesclades).

Pictogrames de perill

PERILL

Paraules d'advertència: perill

Identificació de perill:

H225: líquid i vapors molt inflamables.

H319: provoca irritació ocular greu.

H336: pot provocar somnolència i vertigen.

EUIH066: l'exposició repetida pot provocar sequedat o formació d'esquerdes a la pell.

Identificador de producte (núm. CAS i denominació IUPAC o comercial).

Quantitat nominal de la substància o barreja.

Nom de proveïdor:

Adreça:

Telèfon:

Consells de prudència: Prevenció

P210: mantenir allunyat de fonts de calor, espurnes, flama oberta o superfícies calentes –no fumar.

P305+P351+P338: en cas de contacte amb els ulls, rentar-los amb molta cura durant uns minuts.

Treure les lents de contacte, en el cas de portar-ne i que sigui fàcil fer-ho. Continuar rentant-los.

Consells de prudència: eliminació

P501: eliminar el recipient mitjançant un gestor autoritzat.

Identificació de perill Consells de prudència prevenció Consells de prudència resposta Consells de prudència eliminació

Informació suplementària.

Campanya «La fisioteràpia a l'escola»

El passat 8 de setembre, coincidint amb l'inici del curs escolar i amb el Dia Mundial de la Fisioteràpia, el Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya va presentar una campanya de salut escolar anomenada «La fisioteràpia a l'escola».

Malgrat que podríem pensar que el mal d'esquena és cosa d'adults, també afecta els infants. El mal d'esquena es presenta en un 10% dels nens de 10 anys, i aquest percentatge pot augmentar fins a un 70% al final del creixement, entre els 16 i els 21 anys aproximadament.

Aquesta patologia pot tenir l'origen o agreujar-se per un mal ús de les motxilles o les males postures a l'hora de seure. L'ús de mobiliari inadequat, que es distribueix exclusivament amb el criteri de l'edat, però no permet ajustar-lo a les característiques individuals de l'alumne, sumat a l'ús d'ordinadors portàtils, pot agreujar aquest problema.

Aquesta campanya es desenvoluparà en quaranta col·legis i consta de tres activitats diferents amb suport visual i entrega de material informatiu adreçades tant als nens i les nenes com als mestres i als pares. Des d'aquesta secció, volem felicitar el Col·legi de Fisioterapeutes per aquesta iniciativa que, a més d'assenyalar una mancança significativa de les nostres escoles, contribuirà a millorar la cultura preventiva dels nens i les nenes.

La motxilla

Les motxilles s'han de portar ajustades a l'esquena i adaptades a la corba que formen les vèrtebres dorsals. Les mides i l'alçada de la motxilla s'ha d'adequar a l'edat i la talla del nen, perquè una motxilla massa gran pot implicar que el pes es carregui a les vèrtebres lumbars i les cervicals, i això no és aconsellable en ser unes zones molt sensibles. L'alçada màxima de la motxilla la determina la distància entre la base del coll del nen i cinc centímetres per sobre de la cintura.

Les motxilles d'esquena han de tenir dues corretges regulables, encoixinades i d'amplada suficient (un mínim de quatre centímetres), i no s'han de creuar. A més de les corretges, alguns models disposen d'un cinturó que permet fixar la part baixa a la cintura, que fa que s'eliminin oscil·lacions de la càrrega i permet repartir el pes entre la zona lumbar i les espatlles. Si disposa també de respall encoixinat, millorarà l'adaptació a l'esquena.

No hem de fer servir la motxilla com si fos una cartera de mà o una bandolera. Si la portem penjada per una sola corretja, desequilbrem la càrrega i flexionem lateralment la columna. El nen ha de portar la motxilla a prop del cos i ordenada. Els llibres i els materials més pesats són els que s'han de col·locar a tocar de l'esquena.

Les motxilles de rodes permeten, és clar, reduir el temps d'exposició que el nen carrega pes, però també tenen inconvenients. Els especialistes indiquen que molt sovint es fa un mal ús d'aquestes motxilles, perquè s'arrossegueuen en lloc d'empènyer-les per evitar danys a la columna. La nansa extensible d'aquestes motxilles fa

que també siguin molt menys manejables, obliguin a forçar el canell i faciliten l'aparició de lesions.

Cal reduir al màxim el pes del material escolar que es transporta. El pes màxim que pot transportar un infant varia segons la seva edat i el seu estat físic, però els especialistes recomanen que no sigui superior, en cap cas, al 15% del seu pes corporal. Aquest consell és vàlid tant per les motxilles d'esquena com per les que s'arrossegueuen. En aquest sentit, cal recordar que els centres educatius han de disposar d'armariets i calaixos, perquè els alumnes hi puguin deixar els llibres i els estris que no calgui portar a casa. També es recomana l'ús de llibres escolars editats en fascicles separables.

Eduard Salvador

Nanotecnologies: present i futur

La **nanotecnologia** és un camp de les ciències aplicades dedicat al control i manipulació de la matèria a una escala menor que un micròmetre, és a dir, a nivell d'àtoms i molècules. Nano- és un prefix grec que indica una mesura, no un objecte, de manera que la nanotecnologia es caracteritza per ser un camp essencialment multidisciplinar, i cohesionat exclusivament per l'escala de la matèria amb què treballa.

Les **nanopartícules** es poden classificar segons el seu origen:

- D'origen natural. Poden ser d'origen biològic –virus o bacteris– o d'origen mineral o mediambiental –pols de sorra del desert o les boires i fums de volcans o dels focs.
- Generades per l'activitat humana. De forma involuntària com a efecte dels processos industrials –piròlisi de carboni, de combustió (dièsel, carbó), processos domèstics...– o generades expressament per la utilització de les nanotecnologies.

Ús de la nanotecnologia als llocs de treball

En la indústria cosmètica i dermofarmacèutica. Aquestes dues àrees apliquen la investigació i el desenvolupament de les nanopartícules lipídiques, que tenen la capacitat per exercir un control de l'alliberament de molècules actives, generar un efecte oclusiu important i, per tant, un augment de la penetració dèrmica i de la hidratació de la pell. Molts productes cosmètics comercialitzats contenen nanopartícules lipídiques.

En la indústria tèxtil. Les nanotecnologies, en aquest sector permet fabricar i controlar les estructures moleculars i els àtoms de les fibres i els teixits, i els dona propietats antibacterianes, antitaques, antiolor, o retardants de flama...

En la construcció. L'aplicació de les nanotecnologies es fa per modificar la resistència a la fractura, la plasticitat, l'elasticitat, el color, la transparència, la resistència a la corrosió, la reacció química, el comportament elèctric i magnètic, i la resistència tèrmica i acústica de qualsevol material nanoestructurat.

En el sector energètic. En el cas de les energies renovables, on s'apliquen nanofibres d'òxid de zinc a les cèl·lules fotosensibles, que augmenten la superfície útil de captació de llum i, en conseqüència, un increment de l'energia que acumula cada placa. En el sector de l'alimentació. Aplicada concretament a l'agricultura, processament i empaquetament d'aliments. Amb l'ús d'aquesta tecnologia, s'ha millorat l'alliberament dels ingredients alimentaris actius, l'alliberament controlat d'aromes i sabors mitjançant nanocàpsules, additius que actuen com a filtre ultraviolat o com a barrera davant de l'oxigen o la humitat.

En la indústria farmacèutica i dels medicaments. La incorporació de les nanotecnologies als fàrmacs ha contribuït a la millora dels sistemes terapèutics. L'administració de medicaments amb la tècnica de nanosistemes d'alliberament de fàrmacs ja sigui en forma de càpsules, gotes o similars, el seu ús en el tractament del càncer...

Efectes de l'ús de nanopartícules

Els principals factors que poden determinar els efectes més o menys negatius de l'ús de les nanopartícules són:

- Factors que depenen de l'exposició. Les vies d'entrada que són principalment la inhalatòria, la dèrmica i la digestiva. Durada de l'exposició. Concentració.
- Factors que depenen de l'organisme exposat. Susceptibilitat individual. Fer activitat física al lloc de treball. Lloc de dipòsit, l'òrgan diana per excel·lència és el pulmó, encara que pot afectar altres òrgans com els ronyons, la melsa o el fetge. Ruta que segueixen les nanopartícules una vegada s'han introduït a l'organisme... (via sistema circulatori i via sistema nerviós).
- Factors relacionats amb els nanomaterials. Toxicitat intrínseca de la substància. S'ha comprovat que les nanopartícules no segueixen paràmetres establerts de toxicitat.

Com prevenir els possibles efectes nocius de les nanopartícules?

Per poder prevenir l'exposició a nanopartícules és necessari disposar d'informació real sobre exposició, per controlar el risc associat a aquesta exposició.

- Aïllament-confinament de la zona de treball. Totes les operacions en les quals s'alliberin nanopartícules s'han de fer en llocs tancats i/o confinats, i els treballadors/es n'han d'estar separats mitjançant cabines o qualsevol altre sistema que assegurí que no es contaminin.
- Mesures de protecció col·lectiva. Durant les tasques amb nanopartícules, hi ha d'haver ventilació localitzada específica per a aquest tipus de partícules, ja que a causa de la seva grandària, morfologia i càrrega electrostàtica, cal fer servir sistemes de captació de partícules específics, dotats amb filtres HEPA i tractament de les emissions abans de ser expulsades al medi ambient.
- Mesures de protecció individual. Quan la manipulació de productes que continguin nanopartícules o l'accés als recintes en els quals es facin els processos sigui inevitable, així com per a dur-hi a terme tasques de neteja i manteniment, s'utilitzaran equips de protecció individual, com guants de nitril (dos parells junts), i màscara autofiltrant amb ajustament crític, per a evitar l'entrada de nanopartícules; la roba no ha de ser de cotó, amb caputxa, mono i tapa-sabates.
- Formació i informació. La formació i la informació són primordials en el cas de les nanotecnologies. Ha de ser una formació i un procés d'informació constant i continu, segons es vagi aprofundint en els coneixements, perquè és una ciència nova i en experimentació constant i evolució de coneixements.

Marta Juan

Tots junts per la prevenció, tots junts per la teva salut i seguretat

Campanya de sensibilització i informació

Aquests últims mesos abans d'acabar l'any, la UGT ha engegat una campanya a tot Espanya per posar a disposició dels treballadors les eines necessàries per a la consecució d'unes millors condicions de treball per aconseguir una millora en la salut i la seguretat de tothom.

Actualment, la manca d'informació i formació entre la població treballadora sobre els riscos ergonòmics i psicosocials, no tractar la malaltia professional des de la seva perspectiva preventiva, i l'absència de vigilància de la salut en la gestió i planificació de l'activitat preventiva a l'empresa, fan més difícil l'avaluació dels riscos i fomenten els errors a l'actuació preventiva.

Conèixer els danys per a la salut a què ens estem enfrontant ens ajudarà a implicar-nos en la consecució d'avaluacions de riscos més reals, ajustades a les circumstàncies concretes de cada treballador/a al seu lloc de treball.

Per això, hem iniciat una campanya amb dos autobusos que recorreran diferents punts de totes les comunitats autònomes de

setembre a desembre. A Catalunya, va passar-ne un la setmana del 13 al 17 de setembre a l'Hospitalet de Llobregat, Cornellà, Mataró, Granollers i Sabadell. Aquest bus disposa de dos tècnics que fan el recorregut per tot l'Estat i van comptar amb el suport d'un tècnic de la nostra Oficina Tècnica de Prevenció de Catalunya, a més de material com ara publicacions, audiovisuals, etc. El bus es va situar a les principals artèries de les ciutats i va tenir molta afluència de visitants.

A Mataró, vam comptar amb la presència de la secretària de Salut Laboral de la UGT, Marisa Rufino, que, a més d'atendre els mitjans de comunicació, va donar suport a aquesta iniciativa.

Els objectius d'aquesta campanya són:

- Divulgar i informar la població treballadora de l'existència dels riscos ergonòmics i psicosocials i de la realitat de les malalties professionals, i insistir en la necessitat que la vigilància de la salut es porti a terme d'acord amb criteris preventius.
- Conscienciar els agents implicats en la prevenció de riscos laborals que els riscos ergonòmics i psicosocials i les malalties professionals es poden prevenir a través d'una vigilància correcta de la salut, integrada en la planificació de l'empresa.

Mamen Márquez

De esquerra a dreta: Mamen Márquez de la OTPRL, José Luis Olalde de la OTPRL, Marisa Rufino secretària confederal de Salut Laboral de la UGT, Lluís Torrens secretari comarcal del Maresme i José García, responsable de organització del Maresme.

Conducció en condicions adverses

Arriba la tardor, l'hivern, el fred... i la conducció passa de trobar carreteres eixutes i assolellades a trobar-les alterades per condicions meteorològiques adverses, punts opacs, amb visibilitat més reduïda, etc., que requereixen una conducció més atenta i segura.

Davant d'aquesta nova situació, a la UGT de Catalunya volem fer algunes recomanacions per aquest tipus de conducció, tant per vehicles de quatre com de dues rodes, ja sigui per als vostres desplaçaments laborals o personals.

Si hem de fer un trajecte o viatge que puguem planificar, cal que fem una consulta sobre l'estat de les carreteres on haguem de circular, ja sigui al Servei Català del Trànsit de Catalunya o a la Direcció General de Trànsit per a la resta de l'Estat.

Un cop consultades les condicions de la carretera, cal revisar i tenir a punt el vehicle.

- Primer hem de verificar l'estat de les rodes, el desgast a través del dibuix, i la pressió.
- Cal comprovar també els llums, les bugies i, en el cas dels cotxes, les escombretes. En tots els casos, cal tenir present el nivell del líquid de frens.
- Cal reomplir el líquid anticongelant, i és molt recomanable en el cas del cotxe, afegir-ne a l'eixugaparabrises.

Durant aquesta temporada, la pluja, la neu o la boira poden aparèixer i ser causa d'accidents, per això us donem un parell de consells.

Pluja i boira

- En cas de pluja, cal anar alerta quan cauen les primeres gotes d'aigua, perquè amb la brutícia de la carretera, generen una pel·lícula lliscant.
- Si plou i hi ha boira, cal encendre els llums d'encreuament o curts, per tal de no enlluernar els altres vehicles. En cas de boira, i si el vehicle en té, es poden encendre els llums antiboira.
- En vehicles de quatre rodes, cal encendre l'aire cap al parabrisa.
- En tots els casos, cal reduir la velocitat i ampliar la distància de seguretat.
- En cas de frenada, en les motocicletes, cal fer servir els dos frens alhora amb varies frenades, i en el cas dels vehicles de quatre rodes, cal que la frenada es produeixi amb diversos tocs al pedal del fre.

Neu i gel

- Davant d'aquesta situació climatològica adversa, cal preveure totes les circumstàncies i portar el dipòsit de benzina ple.
- Cal dosificar l'acceleració i arrencar amb la segona marxa.
- És necessari circular amb marxes mitjanes, per tal d'evitar que les rodes patinin.
- És important disposar d'elements per a casos d'incidències, per exemple portar el telèfon mòbil carregat, elements d'abric addicionals, cadenes, etc.
- Evitar qualsevol tipus de maniobra brusca (frenada brusca, acceleració forta, gir excessiu del volant, etc.).
- En cas d'haver de frenar, fer-ho amb el motor del cotxe, reduint les marxes. En el cas que haguem de tocar el pedal del fre, fem-ho sempre amb les rodes rectes.
- No girar més del que calgui quan agafem les corbes, per evitar derrapar amb les rodes del davant.

Carmen Aparicio

Manolo Gonzalez Palomares

Enfermero del Hospital de Bellvitge

Miembro del equipo de la delegación de UGT de L'Hospitalet

Representante en el *Consell de Salut (Primaria, Mental y Salut Pública)*

Representante en el consejo de Medio Ambiente, Movilidad y Sostenibilidad

Como referente de la delegación de UGT de L'Hospitalet de medio ambiente y salud laboral ¿qué opinión tienes de cómo se están llevando estos temas en L'Hospitalet?

En la ciudad de L'Hospitalet se le da mucha importancia a los temas de la salud, tanto a la laboral como a la ambiental, las iniciativas Municipales son numerosas y en todas ellas participamos de forma activa, son varios los grupos de participación que funcionan mensualmente derivados de los dos Consells Territoriales, el de Medio Ambiente, Movilidad y Sostenibilidad y el de Salud.

Cómo está afectando en las empresas de L'Hospitalet la reciente reforma laboral?

La afectación de la Reforma Laboral en el territorio, hasta ahora es insignificante pero lo que si es espectacular es el cambio de modelo productivo en el territorio pasando por deslocalizaciones y cierres de empresas de actividad industrial a empresas de servicios, este proceso ha comportado un aumento del paro espectacular, hemos pasado de un 7% a un 15% en poco tiempo, una gran agresión a la salud laboral, la pérdida del empleo.

Creas que los empresarios están tomando como excusa la crisis actual para no invertir en prevención de riesgos laborales y en medio ambiente?

En cuanto a las medidas de prevención y la implicación empresarial habría que hacer una clara distinción entre las zonas industriales antiguas ubicadas en naves con claras carencias de medidas protectoras y las nuevas localizaciones sobre todo en el Polígono Pedrosa donde las instalaciones se adecuan casi en su totalidad a la normativa. En este aspecto desde UGT somos repetitivos y reiterativos en el mensaje de que cualquier gasto en estas medidas lo son como inversiones que mejoran el clima laboral y por lo tanto la productividad.

Sobre el mundo empresarial en el Territorio tendríamos que destacar la fuerte implantación del Sector Sanitario, son las mayores empresas y son escrupulosas tanto con la prevención como por la no contaminación ambiental derivada de sus residuos. Actualmente se ha instalado el Bio-Pol, el mayor parque bio tecnológico sanitario de la Comunidad.

La Salud Pública es una causa de preocupación en la ciudad, los niveles de contaminación son elevados debido a que los vientos la mayoría de los días del año soplan del mar hacia la montaña, por lo que toda la contaminación producida por las industrias instaladas en la Zona Franca son arrastradas hacia la ciudad.

La implantación de la Central de Ciclo Combinado a la que UGT se opuso, ha sido un tema muy polémico y debatido en el grupo de Salud Pública, ya que su funcionamiento agravara los problemas de contaminación de la ciudad, lo único que hemos sacado al respecto es que aumentar los controles en la zona una vez puesta en funcionamiento, para dichos controles contamos con una estación fija y desde el grupo de Salud Pública, estamos pidiendo que se incorpore un estación móvil para aumentar la eficiencia en las mediciones.

María Marín

Hem fet una selecció de les notícies més rellevants relacionades amb salut laboral:

El Govern aprova millorar i reordenar el registre de delegats de prevenció de riscos laborals a l'empresa

El Govern ha aprovat aquest dimarts un decret per regular el registre de delegats de prevenció de riscos laborals, que es va crear l'any 2004. L'objectiu és millorar el procediment per recollir les comunicacions a l'autoritat laboral de totes les persones treballadores que hagin estat designades com a delegats de prevenció de riscos laborals. Per tal de millorar l'eficàcia i el bon funcionament d'aquest registre, el nou decret elimina el Registre de Comitès de Seguretat i Salut. També introdueix modificacions que simplifiquen i agilitzen el procediment de comunicació als registres dels delegats de prevenció i augmenta la seguretat i qualitat de les dades que s'extrauen del registre.

El registre permet conèixer a quines empreses els treballadors han elegit la figura del delegat de prevenció que preveu la normativa de prevenció de riscos

laborals. El registre, que és de caire públic, opera a través dels Serveis Territorials de Treball a Barcelona, Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida i Girona.

El delegat de prevenció és la persona representant dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos en el treball. Entre les principals funcions d'aquests delegats hi ha la col·laboració amb la direcció de l'empresa per millorar l'acció preventiva i fomentar el compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals entre els treballadors. El delegat en prevenció també té competències d'assessorament, formació, control i vigilància en matèria de seguretat i salut en el treball.

Font: *Agència Catalana de Notícies. 16/11/2010*

Els pescadors del 'Prestige' sofreixen alteracions en el seu ADN i danys als pulmons

Els pescadors gallecs que es van tirar al mar per a pescar el petroli abocat pel Prestige sofreixen canvis en el seu ADN anys després de l'enfonsament del petrolier. Un estudi, publicat avui, revela també que els mariners pateixen problemes respiratoris i han vist deteriorades les seves funcions pulmonars. Les alteracions cromosòmiques detectades són un dels indicadors usats per a establir la possibilitat de desenvolupar càncer, especialment, leucèmia i càncer de pulmó.

Un equip de 11 investigadors de La Corunya, Barcelona i Madrid ha publicat la investigació en la revista *Annals of Internal Medicine*, del Col·legi de Metges d'E.E.U.U. Van entrevistar a prop de 7.000 pescadors que havien participat en les labors de neteja de l'abocament del Prestige des del seu enfonsament, el 19 de novembre de 2002, fins a, en alguns casos, finals de 2003. Després de comprovar mitjançant entrevistes i proves del espirometria l'alta incidència de problemes respiratoris (ja van publicar els seus resultats en l'informe SEPAR Prestige en 2007), els investigadors van seleccionar a 501 dels mariners més afectats per a estudiar canvis més a llarg termini, incloses alteracions en la seva ADN.

Les proves es van realitzar entre setembre de 2004 i febrer de 2005, un mínim de 22 mesos després de l'abocament. Després, van realitzar més proves pulmonars per a amidar la possible deterioració de la capacitat pulmonar i els van prendre mostres de sang i teixits. Com grup de control, també van realitzar les mateixes proves a 177 pescadors de la costa cantàbrica que no van tenir contacte amb el «chapapote».

«Els participants exposats al fuel tenen un major risc de sofrir símptomes en el tracte respiratori inferior», conclou el treball, promogut per la Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràcica. Les proves de espirometria forçada per a analitzar l'aire exhalat mostren una inflamació de les vies respiratòries. També està present el que es coneix com «estrès oxidatiu», un desequilibri entre la

producció d'oxigen reactiu i la capacitat d'un sistema biològic de desintoxicar.

D'altra banda, les mostres de sang preses als pescadors desvetllen un dany en els cromosomes dels limfòcits circulants en el torrent sanguini. Aquesta alteració de les defenses és una mesura establerta en la medicina com un indicador de genotoxicitat relacionat amb un increment del risc de sofrir càncer.

Encara que cada ésser humà presenta alteracions cromosòmiques particulars, no existeix una mitjana. Però segons el treball, els exposats al fuel abocat tenen un nivell molt elevat d'anormalitats en la seva ADN si es compara amb les observades en els no exposats. En això el treball és també pioner. És la primera vegada que es té una mostra de població tan gran amb modificacions genètiques i amb un únic possible agent causant.

Els autors insisteixen que els resultats només valen per a la mostra. Van seleccionar als quals van treballar en els mesos crítics (de novembre a gener) almenys quatre hores diàries durant 15 dies.

Queda per saber com va afectar el petroli del Prestige als més de 300.000 voluntaris que, venint de tota Europa, van participar en les labors de neteja de les platges. No hi ha censos disponibles.

En una espècie de conclusió final, els investigadors consideren crucial que, en el cas que es produeixi una nova catàstrofe d'aquest tipus, com l'esdevinguda en el golf de Mèxic al maig, «les autoritats de salut pública no manin a la gent a netejar a la lleugera». Consideren inexcusable la preparació del personal per a garantir la seva salut i establir un registre per a estudiar les possibles conseqüències negatives per als treballadors. De fet, en aquell hivern de 2002 i 2003, totes les notícies van girar entorn del desastre mediambiental, l'impacte econòmic i la guerra política. Però gens es va parlar de la salut humana.

Font: *Publico.es 23/08/2010*

Estarà prohibit fumar en la porta de col·legis i hospitals

Amb la nova Llei Antitabac no es podrà fumar en cap espai públic tancat (bars, hotels, discoteques, restaurants...). Però no només això, el text té previst vetar la cigarreta en la porta dels hospitals, centres educatius i en l'interior i al voltant dels parcs infantils a l'aire lliure.

Amb aquestes últimes restriccions -que contenen amb el suport de la major part de les formacions polítiques i experts que s'encarreguen de l'elaboració del text-, el Govern pretén blindar la salut dels més petits. A més, limita per primera vegada l'espai a l'aire lliure en el qual està permès fumar i còpia part de la normativa antitabac presentada el dimarts pel govern del País Basc. L'única diferència amb la basca és que la llei estatal no sancionarà (amb fins a 3.000 euros) als conductors que fumin en el cotxe si viatgen menors.

L'esborrany també contempla que els bars i restaurants puguin seguir venent tabac per a compensar la suposada pèrdua de clients que es produiria amb l'entrada en vigor de la llei, segons el sector. A més, el text sembla que deixarà en l'oblit les partides estatals per a ajudar a deixar de fumar. Només existiran les de les comunitats que decideixin implantar-les pel seu compte (en l'actualitat, només

Navarresa i La Rioja subvencionen aquests tractaments als fumadors). Dotar als Ajuntaments de competències perquè facin complir la llei és altre dels punts que està encara per decidir.

Però aquestes no seran previsiblement els úniques novetats que remena la comissió de Sanitat que està elaborant la llei, ja que les formacions polítiques han aconseguit que s'ampliï fins al divendres de la setmana que ve el termini per a presentar esmenes a la Proposició de Llei. Després, caldrà veure quines propostes contenen amb el suport de la majoria dels partits i quins queden descartades.

La Llei Antifum permetrà fumar en les presons, psiquiàtrics, hotels i els denominats clubs de fumadors. Això sí, els hotels només podran reservar el 30% de les seves habitacions per a fumadors i els clubs no tindran permès contractar cambrers ni servir menjar ni beguda. D'aquesta forma, el Ministeri de Sanitat pretén tancar la porta a la creació de bars encoberts per a fumadors. La normativa també permetrà la cigarreta en les places de toros i els camps de futbol.

Font: *20minutos.es 9/09/2010*

Lucía Mateo

Operació d'estètica i baixa mèdica

Vull operar-me per fer-me un augment de pit, i l'empresa m'ha dit que tinc dret a estar de baixa, però no a cobrar-la, és cert?
—Mariona Martínez

La cirurgia estètica que no té cap relació amb un accident, malaltia o malformació congènita no es pot finançar amb càrrec a la Seguretat Social. És a dir, és cert el que et diu la teva empresa. Les situacions determinants d'incapacitat temporal degudes a malalties comunes o professionals i les derivades d'accidents o accidents de treball sí que constitueixen dret, però no el constitueixen les causades per intervencions quirúrgiques de cirurgia estètica a voluntat del treballador/a. Com a treballadora podràs obtenir la baixa mèdica per a absentar-te de la feina si la teva salut no et permet reincorporar-te a la teva activitat laboral després de l'operació, però no tindràs cap dret a percebre un subsidi econòmic, com quan, per exemple, estàs de baixa per grip.

Quina diferència hi ha entre empresari titular i empresari principal en el seu propi centre de treball? A l'article 2 del RD 171/2004, de 30 de gener, sobre coordinació d'activitats empresarials es tracta el tema, però no l'acabo d'entendre. —Sergi González

Quan coincideixen dos o més empreses i no n'hi ha cap que sigui titular del centre de treball, s'estableix que les empreses haurien de coordinar les seves activitats i informar-se mútuament dels riscos de les activitats que desenvolupen, tot establint els mitjans de coordinació que considerin necessaris.

Quan coincideixen en un mateix centre de treball dos o més empreses, i una d'aquestes empreses sigui la titular del centre, l'empresari titular del centre haurà d'informar els altres empresaris dels riscos que existeixen i impartir-los les instruccions necessàries per evitar que puguin produir-se accidents de treball.

Quan l'empresari principal subcontracta amb uns altres obres o serveis corresponents a la seva pròpia activitat, l'empresari principal haurà de vigilar el compliment de la Llei de prevenció de riscos laborals per part dels contractistes i subcontractistes. Donarà instruccions a la resta dels empresaris per a complir la prevenció de riscos. Les ordres afectaran tots els treballadors, siguin assalariats o autònoms, encara que no tinguin relació jurídica amb l'empresari principal. I l'empresari principal haurà de vigilar el compliment de la normativa per part de les empreses contractistes.

Treballo en una oficina i m'agradaria saber on és convenient situar la pantalla de l'ordinador per a treballar de forma còmoda. Perquè tinc molèsties a la vista i no sé si són degudes als reflexos de la pantalla. —Ruben Ruiz

Per a treballar còmodament amb pantalles d'ordinador:

- No hi ha d'haver cap finestra ni davant ni darrere de la pantalla.
- Al lloc de treball, les pantalles s'han de situar al costat o zona més allunyada de la finestra.
- Les finestres han de tenir persianes de làmines exteriors, perquè presenten avantatges físics respecte de les persianes amb làmines interiors.
- Si hi ha cortines, han de ser de teixit compacte, de colors llisos i en tons clars, no llampants.

Si per raons de servei, les pantalles no es poden situar d'aquesta manera, s'haurà de recórrer a la utilització de panells mòbils per obtenir una solució òptima.

Si tens qualsevol dubte que vulguis compartir amb nosaltres, ho pots fer a: otprl@catalunya.ugt.org.

1 <http://prevencionar.com>

Nou portal de prevenció de riscos laborals. Hi trobareu informació detallada de la gestió de prevenció de riscos laborals i les seves especialitats. Es divideix en gestió, especialitats, sectors d'activitat, legislació, equips de treball, llocs de treball, bossa de treball, etc. També disposa d'una pestanya (Recursos) on podeu trobar empreses del sector com auditories, empreses de venda d'EPI, etc. vídeos, esdeveniments, webs d'interès, organitzacions i institucions i subvencions. També disposa d'un registre per subscriure't al butlletí.

És un portal de prevenció amb expectatives de ser una eina més on trobar informació útil per a la nostra tasca diària en prevenció. Idioma: castellà.

2 Tot el que brilla

És el títol de la pel·lícula guanyadora de la segona edició del guardó **Treballs saludables**, dedicat a temes relacionats amb l'àmbit laboral. El premi està patrocinat per l'Agència Europea per la Seguretat i la Salut al Treball (EU-OSHA) i es presenta al 53 Festival Internacional de Leipzig.

La pel·lícula del director txec Tomas Kudrna tracta d'un treballador d'una mina d'or d'una empresa canadenc a Kirguizistan on es mostra la importància d'extremar les precaucions quan es treballa a gran altitud amb substàncies químiques perilloses per extreure l'or de la roca.

Els set treballs nomenats aquest any pel premi **Treballs saludables** conviden a reflexionar sobre les conseqüències físiques, psicològiques i econòmiques d'unes condicions de treball desfavorables. Les pel·lícules mostren, per exemple, empleats d'unes drassanes en època de crisi que s'enfronten a canvis en la valoració del treball; o presenten la història d'un transportista de Bombai amb els pulmons destrossats a causa dels gasos d'escapament; o un altre documental que aborda els efectes de les llargues jornades de treball que comporta l'ús de la tecnologia. Idioma: anglès, i depenent de l'origen de la pel·lícula. Es poden trobar subtítols en castellà.

<http://www.dok-leipzig.de>

3 Quadern preventiu: nova classificació i etiquetatge de substàncies i mesclades químiques

Publicació de la UGT de Catalunya que explica el nou Reglament europeu sobre classificació, etiquetatge i embalatge de substàncies i productes químics que té per objectiu assegurar un alt nivell de protecció de la salut humana i el medi ambient i reforçar la competitivitat de la indústria química europea.

Per informar la població treballadora i els delegats i delegades de prevenció sobre aquesta nova normativa que entra en vigor l'1 de desembre d'aquest any per a les substàncies químiques.

Aquesta guia explica, breument el Reglament REACH i més extensament el Reglament CLP (sigles en anglès de classificació, etiquetatge i embalatge), la classificació de substàncies i mesclades perilloses, i la fitxa de dades de seguretat. També dona informació sobre els drets dels treballadors i l'actuació de les delegades i delegats de prevenció, i com trobar fonts per ampliar la informació.

Una guia imprescindible per mantenir-nos al dia dels canvis normatius. Pots aconseguir-ne un exemplar, sol·licitant-lo a la teva Federació, a Salut Laboral o través de la web www.ugt.cat apartat Salut Laboral. Idioma: castellà.

